

BG-561

Seat No. _____

B. Ed. (Sem. - II) (Special) Examination
March / April - 2014

Gujarati Content & Method : SPEC-221
(ગુજરાતી વિષયવસ્તુ અને અધ્યાપન પદ્ધતિ)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (૧) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે. વિકલ્પો આંતરિક છે.
(૨) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(૩) બિનજરૂરી લાંબા જવાબ ક્ષતિ ગણાશે.

૧ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં ૨૦
લખો :

- (૧) સોનેટના પ્રકાર અને લક્ષણો જણાવી 'જૂનું પિયરઘર' સોનેટની સમીક્ષા કરો.
(૨) આજના માનવીની સ્વાર્થવૃત્તિ ઉપર લેખકે કરેલો કટાક્ષ 'વૃક્ષ' એકાંકીના આધારે સ્પષ્ટ કરો.
(૩) માગ્યા પ્રમાણે લખો :
(અ) 'સોનાનાં વૃક્ષો' નિબંધનું શીર્ષક સમજાવો.
(બ) 'ઝઘડો લોચન મનનો' કાવ્યનો ધ્વનિ સ્પષ્ટ કરો.

૨ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં ૧૦
લખો :

- (૧) કૃદંત એટલે શું ? કૃદંતના પ્રકાર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
(૨) માતૃભાષામાં કહેવત અને રૂઢિપ્રયોગનો ઉપયોગ શા માટે કરવામાં આવે છે તે ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
(૩) ક્રિયાવિશેષણની વ્યાખ્યા આપી તેના પ્રકારની ચર્ચા કરો.

૩ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો :

૫

(૧) આત્મકથા એટલે શું ?

(૨) ગરબીનાં કોઈ પણ બે લક્ષણો જણાવો.

(૩) શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ આપો :

(અ) અંગુઠા પાસેની આંગળી.

(બ) મુખ પરંપરાથી ચાલી આવેલી વાર્તા.

(૪) છંદનું નામ લખો :

(અ) અસત્યો માંહેથી પ્રભુ પરમ સત્યે તું લઈજા,

ઊંડા અંધારેથી પ્રભુ પરમ તેજે તું લઈજા.

(બ) એક મૂરખને એવી ટેવ, પથ્થર એટલા પૂજે દેવ,

પાણી દેખી કરે સ્નાન, તુલસી દેખી તોડે પાન.

(૫) અલંકારનું નામ લખો :

(અ) ઊગી જવાય વાડે, જો આ ક્ષણે વતન હોય.

(બ) હાથી જાણે રમતો હોય તેમ સૂંઢ હલાવી રહ્યો.

૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૪૦૦ શબ્દોમાં

૨૦

લખો :

(૧) આદર્શ પાઠ્યપુસ્તકનાં લક્ષણો જણાવી ધોરણ-૮ના ગુજરાતીના પાઠ્યપુસ્તકનું મૂલ્યાંકન કરો.

(૨) માતૃભાષાના શિક્ષણકાર્યમાં વપરાતાં દૃશ્ય-શ્રાવ્ય સાધનો જણાવી કોઈ પણ બે શૈક્ષણિક સાધનોનો ઉપયોગ ઉદાહરણ સહિત સ્પષ્ટ કરો.

(૩) અનુકાર્ય એટલે શું ? માતૃભાષાના શિક્ષણકાર્યમાં અનુકાર્યનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો.

૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે પ્રશ્નોના જવાબ આશરે ૨૦૦ શબ્દોમાં ૧૦
લખો :

- (૧) માતૃભાષાના શિક્ષણકાર્ય માટે જૂથચર્ચા પદ્ધતિ વિશે ચર્ચા કરો.
- (૨) કાવ્યના શિક્ષણકાર્ય માટે કેવા શિક્ષકની અપેક્ષા રાખી શકાય તે તમારા શબ્દોમાં જણાવો.
- (૩) વ્યાકરણ શિક્ષણની પદ્ધતિઓ જણાવી કોઈ પણ એક પદ્ધતિ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.

૬ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૫

- (૧) સ્વાધ્યાય પદ્ધતિની બે વિશેષતાઓ જણાવો.
- (૨) નિરીક્ષણ અભ્યાસ પદ્ધતિ એટલે શું ?
- (૩) કયા મુખ્ય હેતુઓને ધ્યાનમાં રાખીને માતૃભાષાનું પ્રશ્નપત્ર બનાવવું જાઈએ તે જણાવો.
- (૪) પરિસંવાદ પદ્ધતિની બે લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
- (૫) દૃશ્ય શૈક્ષણિક સાધનોની બે મર્યાદાઓ લખો.